

Mikuláš J. Lisický: MOLLUSCA SLOVENSKA. Veda, Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 1991, 341 stran, 240 síťových map, váz. Kčs 65,-

Měkkýši patří mezi ty živočišné skupiny, které – aspoň v západní a střední Evropě – jsou již natolik prozkoumané, že jednotlivé země vydávají síťové atlasy jejich rozšíření. Lisického knihou se Československo staví po bok V. Británie, Holandska a Maďarska, které své atlasy již vydaly tiskem. Titul publikace sice zní Mollusca Slovenska, rozsah je však širší, neboť zahrnuje i karpatskou část Moravy, což nutno vysoce ocenit, protože práce tak bere ohled na jeden z hlavních biogeografických předělů střední Evropy, který rozděluje naši republiku na dva odlišné celky.

I když jádrem Lisického díla je soubor síťových map všech měkkýšů z uvedené oblasti, jde o malou monografii z oboru srovnávací chorologie (Vergleichende Arealkunde – něm. lit.), která v uvedeném regionálním rámci rozebírá různé aspekty rozšíření měkkýšů. Tyto chorologické kapitoly tvoří první oddíl knihy. Úvodní stati

vytyčují cíl práce a provádí bilanci podkladů včetně mapy stavu prozkoumanosti. Další hodnotí činitele určující ráz areálů podle skupin druhů s určitými stanovištními nároky. Z těchto analýz pak vychází návrh chorologické klasifikace našich měkkýšů podle různých hledisek, tj. stanoví kategorie migrochronelementů, migroelementů, ekoelementů, choroelementů (areotypů) a tuto základní stať pak zakončuje rozbořem regiotypů podle nároků na vlhkost, ráz podnebí, substrát atd. Analytickou část uzavírá úvaha o současném stavu a prognóze naší malakofauny. Vyčerpávající seznam literatury a souhrn výsledků ve slovenštině, ruštině a angličtině uzavírají první oddíl.

Druhý oddíl má 290 stran a vedle síťových map založených na systému geografických souřadnic používaném geobotaniky i databankou fauny Slovenské republiky zahrnuje i soupis všech pramenů použitých k sestavení map, tzn. citací z literatury i položek, které autor revidoval ve veřejných i soukromých sbírkách. Tyto často velmi obsáhlé seznamy jsou zpracovány formou jednotných zkratk. Rovněž za názvem

druhu pod mapkou se vždy uvádí index vyjadřující chorologickou charakteristiku v pořadí migro- a ekoelement, areotyp a regiotyp.

Monografie obsahuje neobyčejně bohatý soubor informací. Je výsledkem mravenčí píle autora, který tak zájemcům předložil lexikální dílo trvalé hodnoty. Mimořádně usnadní práci každému, kdo se bude zabývat měkkýši, ať z hlediska ryze zoologického nebo biogeografického či v rámci aplikací, např. v parazitologii, kvartérní geologii, krajinné ekologii ap. S některými vývody v prvním oddílu lze jistě polemizovat, hlavní hodnota práce však spočívá ve shrnutí všech dosavadních dokladů, což umožní zahájit novou etapu malakozoologického výzkumu v našich zemích. Autorovi nutno vyslovit nejhlubší dík, že se ujal tak vyčerpávající práce a neobyčejně tak pomohl všem, kdo se budou zabývat měkkýši v příštích letech. Navíc jde o výzvu k obdobnému zpracování i západní části státu, kde doklady jsou sice po ruce v dostatečné míře, ale zatím se nenašel nikdo, kdo by je takto souborně zhodnotil.

Vojen Ložek